

Gdańsk

w perspektywie badań
młodych naukowców

Redakcja
Agnieszka Gębczyńska-Janowicz
Dorota Kamrowska-Załużska

Gdańsk 2016

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Janusz T. Cieśliński

REDAKTOR PUBLIKACJI NAUKOWYCH

Michał Szydłowski

RECENZENCI

Justyna Martyniuk-Pęczek

Michał Stangel

REDAKCJA JĘZYKOWA

Agnieszka Frankiewicz

PROJEKT OKŁADKI

Piotr Mróz

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Oferta wydawnicza Politechniki Gdańskiej jest dostępna pod adresem
<http://pg.edu.pl/wydawnictwo/katalog>
zamówienia prosimy kierować na adres wydaw@pg.gda.pl

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany, w jakiegokolwiek formie
i w jakikolwiek sposób, bez pisemnej zgody wydawcy

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej,
Gdańsk 2016

ISBN 978-83-7348-687-4

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	5
I. PRZESTRZENIE PUBLICZNE	7
1. Przestrzenie publiczne Głównego Miasta <i>Marta Rusin</i>	9
2. Centrum Gdańska w powieściach Günтера Grassa – opisy zgodne z wiedzą historyczną czy fikcja literacka? <i>Anna Kowalewska-Mróż</i>	23
3. Rola przestrzeni publicznych w procesie umiastowiania oraz podnoszenia jakości życia w Gdańsku -Osowej <i>Weronika Dettlaff</i>	49
4. Security and safety in public spaces <i>Dorota Wiśniewska</i>	71
II. ŚRODOWISKO MIESZKANIOWE	85
1. Architektura mieszkaniowa Wrzeszcza na przełomie wieków XIX I XX <i>Aurelia Bładowska</i>	87
2. Nowe wysokościowce – stan obecny i wizja przyszłości <i>Alicja Stefańska</i>	107
III. PRZESTRZEŃ CZASU WOLNEGO	121
1. Dostępność i jakość przestrzeni czasu wolnego <i>Anna Gralewska</i>	123
2. Gdańskie porty jachtowe – próba diagnozy problemów i przedstawienia perspektyw rozwoju <i>Katarzyna Rembarz</i>	157
3. Współczesna rola ogrodów zoologicznych w strukturze miasta <i>Daria Pawlaczyk</i>	199
Notki biograficzne	219

WPROWADZENIE

Niniejsza monografia przedstawia wieloaspektowe podejście do przestrzeni Gdańska z perspektywy kobiet naukowców na początku swojej kariery badawczej. Autorkami są doktorantki i młode pracownice naukowe tworzące interdyscyplinarny zespół, w którego skład wchodzi architektki, urbaniści, historyk sztuki, geograf i socjolog. Autorki są związane z Politechniką Gdańską i Uniwersytetem Gdańskim, jak również z Politechniką Warszawską. Przedstawiają wyjątkowe dla nich aspekty Gdańska, opisują to, co sobie w mieście cenią i co kochają, ale też odważnie wskazują to, co wymaga zmian, poprawy i odnowy. W poszczególnych rozdziałach widoczna jest, związana z początkiem kariery naukowej, fascynacja badanym tematem, z którą autorki reinterpreterują przestrzeń miasta i zmiany zachodzące wokół nich.

Elementem wspólnym wszystkich wątków podjętych w tym opracowaniu jest nawiązanie do środowiska zbudowanego, a tematy są ograniczone tylko i aż do miasta Gdańska. Platformą podjętego dialogu jest szeroko rozumiana przestrzeń miasta, nie tylko fizyczna, ale i ekonomiczno-społeczna.

Celem publikacji jest pokazanie przestrzeni Gdańska w sposób interdyscyplinarny. W monografii podjęto dyskusję, jak kształt tej przestrzeni wpływa na jakość życia mieszkańców oraz na to, w jaki sposób miasto jest odbierane przez przyjeźdźnych. W publikacji opisano wybrane elementy historii Gdańska – od średniowiecza, przez czasy, kiedy miasto było członkiem Hanzy, i burzliwy wiek dwudziesty, aż po teraźniejszość. Autorki wskazują również trendy i możliwe kierunki rozwoju oraz to, w jaki sposób mogą one wpłynąć na kształt przestrzeni miasta.

Istotne miejsce w niniejszej monografii zajmuje specyfika Gdańska związana z jego nadmorskim położeniem, hanzeatycką historią, tożsamością, ale także obecną rolą wody w mieście. Wątki badawcze skupiają się na istotnych elementach budujących miasto, takich jak tkanka urbanistyczna i opisana w wielu różnych aspektach przestrzeń publiczna (zarówno zielona, jak i ta o charakterze śródmiejskim). Te dwa komponenty wspólnie budują strukturę miasta, a jednocześnie wzajemnie się dopełniają, stanowiąc negatyw i pozytyw przestrzeni.

Monografia składa się z trzech uzupełniających się części. Autorki pierwszych czterech rozdziałów skupiają się na przestrzeni publicznej. W pierwszym rozdziale opisano rolę partycypacji społecznej w procesie odnowy przestrzeni publicznych Głównego Miasta. Następny rozdział charakteryzuje przestrzeń historycznego centrum Gdańska w powieściach Günтера Grassa. Niezwykle istotna jest rola przestrzeni publicznych w procesie umiastowiania dzielnic obrzeżnych; w kolejnym rozdziale została ona opisana na przykładzie Osowy. W czwartym rozdziale omówiono problem poczucia bezpieczeństwa i zabiegi projektowe, które mogą wpłynąć na zwiększenie tego poczucia w przestrzeniach publicznych Gdańska. W drugiej części monografii autorki skupiają się na środowisku mieszkaniowym Gdańska, podejmując dyskusję na temat znaczenia w przestrzeni miasta dwóch znaczących elementów tkanki urbanistycznej: architektury mieszkaniowej Wrzeszcza z przełomu wieków XIX i XX oraz budynków wysokościowych i analizując ich stan obecny i możliwą przyszłość. Ostatnia część publikacji skupia się na przestrzeni czasu wolnego w Gdańsku i rozpoczyna się analizą jej dostępności i jakości. Dwa następne rozdziały charakteryzują elementy specyficzne dla struktury Gdańska: porty jachtowe i ogród zoologiczny.

Monografia nie wyczerpuje tak złożonego tematu, jakim jest zasobna w różnorodne uwarunkowania przestrzeń Gdańska, żywimy jednak nadzieję, że poprzez zarysowanie wielorakich aspektów tematyki jakości życia i ładu przestrzennego w ujęciu interdyscyplinarnym będzie stanowić interesujący przyczynek do lepszego zrozumienia tradycji, tożsamości i bieżącej sytuacji kulturowo-społecznej miasta.

Agnieszka Gębczyńska-Janowicz
Dorota Kamrowska-Załuska